

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady týkajúci sa obchodovania s tuleňmi“

KOM(2008) 469 v konečnom znení – 2008/0160 (COD)

(2009/C 218/12)

Rada sa 25. septembra 2008 rozhodla podľa článku 251 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom:

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady týkajúci sa obchodovania s tuleňmi“

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 28. januára 2009. Spravodajcom bol: pán Pedro NARRO.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 451. plenárnom zasadnutí 25. a 26. februára 2009 (schôdza z 26. februára) prijal 95 hlasmi za, pričom 59 členovia hlasovali proti a 30 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 EHSV víta iniciatívu Európskej komisie začať harmonizovaným spôsobom regulovať obchodovanie s výrobkami z tuleňov. Súčasná situácia v tejto oblasti nie je udržateľná a je na mieste uskutočniť v medzinárodnom meradle radikálne zmeny.

1.2 Keďže Zmluva neobsahuje právny základ na riešenie otázok dobrých životných podmienok zvierat, výbor sa domnieva, že zvolený článok 95 Zmluvy o EÚ týkajúci sa „fragmentácie vnútorného trhu“ je vhodným základom pre legislatívnu iniciatívu v tejto veci. Judikatúra Spoločenstva dosvedčuje legitímnosť tohto rozhodnutia.

1.3 Výbor navrhuje, aby bolo nadobudnutie platnosti systému výnimiek odložené a navrhuje Komisii, aby do roku 2012 vypracovala podrobnú správu o vývoji právnych predpisov týkajúcich sa lovu tuleňov, ktorá by slúžila ako základ pre prípady udeľovania výnimiek po roku 2012.

1.4 V prvých troch rokoch uplatňovania nového režimu by mal byť zákaz absolútny, iba s jedinou výnimkou, a to lovu vykonávaného komunitami Inuitov na účely obživy.

1.5 S cieľom zabezpečiť účinnosť opatrení obsiahnutých v návrhu právneho predpisu je nevyhnutné, aby Komisia vytvorila účinné systémy kontroly. Kontroly nesmú byť riadené výlučne tým členským štátom, ktorý žiada o výnimku. Komisia musí dohliadať na to, aby boli v praxi náležite uplatňované príslušné legislatívne ustanovenia.

1.6 Výbor žiada Komisiu, aby vypracovala potrebné štúdie a aby zistila, aké vplyvy majú klimatické zmeny na prežitie tohto živočíšneho druhu.

2. Úvod

2.1 Skupina zvierat nazývaných plutvonožce zahŕňa spolu 33 rôznych druhov tuleňov a mrožov. Sú to cicavce rôznej veľkosti, ktoré sa počas rozmnožovania združujú do veľkých skupín, a to buď na zemi alebo na ľade.

2.2 Napriek tomu, že environmentálne organizácie ⁽¹⁾ začínajú biť na poplach v súvislosti s veľkým úbytkom tuleňov okrem iného v dôsledku klimatických zmien, združenia lovcov a vlády členských krajín, kde sa tulene rozmnožujú, popierajú akékoľvek problémy s prežitím tohto druhu, v dôsledku čoho je približne 15 miliónov tuleňov ohrozených lovom. V posledných rokoch sa diskusie o love tuleňov sústreďovali na otázky dobrých životných podmienok zvierat, čím sa aspekty týkajúce sa zachovania tohto druhu posunuli na druhé miesto. EÚ má k dispozícii špecifické právne predpisy na ochranu tuleňov ⁽²⁾.

2.3 Komerčný lov tuleňov prebieha v Kanade, Grónsku, Namíbii, Nórsku a Rusku. Tieto krajiny majú vypracované rôzne právne predpisy na reguláciu tohto lovu. Európska agentúra pre bezpečnosť potravín (EFSA) potvrdila nedostatok dôveryhodných údajov o populácii tuleňov a o počte ročne usmrtených jedincov. Na základe údajov, ktoré postupujú orgány jednotlivých štátov, hlavnou krajinou lovu tuleňov je Kanada, kde sa ročne uloví približne 300 000 kusov. Na základe údajov

⁽¹⁾ IFAW technical briefing 2008/01.

⁽²⁾ Smernica 92/43 z 21. mája 1992.

kanadskej vlády⁽¹⁾ sa v roku 2008 uložilo 275 000 tuleňov a bolo udelených 17 000 licencií. Po Kanade s veľkým odstupom nasleduje Grónsko⁽²⁾ so 160 000 a Namíbia⁽³⁾ s 80 000 ulovenými kusmi tuleňov ročne.

2.4 V rámci Európskej únie sa zabíjanie tuleňov a sťahovanie z kože uskutočňuje v dvoch štátoch: vo Fínsku a vo Švédsku. V Spojenom kráľovstve (v Škótsku) sa vyrábajú výrobky z tuleňov. Na území Spoločenstva nedosahuje táto aktivita taký komerčný rozmer ako v Nórsku alebo Kanade, ale vykonáva sa na dvojaké účely: ako rekreačný lov a regulácia zvierat požívajúcich ryby.

2.5 Tulene sú zabíjané pre kožu, z ktorej sa potom vyrábajú kabáty, pre tuk na výrobu olejov, pre mäso na potravu pre zvieratá a pre genitálie, ktoré sú čoraz viac žiadané na ázijskom kontinente na výrobu afrodiziakov.

2.6 Existuje niekoľko spôsobov zabíjania tuleňov. Najbežnejšími nástrojmi na zabíjanie tuleňov sú pušky a hakapiky (druh háku so zakončením v tvare kladiva). Tento druh harpúny, nazývaný hakapik, je nástrojom, ktorý vyzerá jednoducho a neobratne, avšak vedci ho považujú za najúčinnjší prostriedok na rýchle omráčenie a usmrtenie tuleňov.

2.7 Európska agentúra pre bezpečnosť potravín vo svojom vedeckom stanovisku⁽⁴⁾ v roku 2007 uviedla, že tulene je možné zabíjať rýchlo a efektívne bez toho, aby im bola spôsobovaná zbytočná bolesť alebo strach. Napriek tomu uznáva, že v praxi sa efektívne a humánne usmrtenie nie vždy dodržiava. Právne predpisy jednotlivých štátov sa zaoberajú regulovaním rozsahu a spôsobov používania hakapiku, ako aj kalibru pušiek a rýchlosti strely.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Európsky parlament prijal 26. septembra 2006 vyhlásenie⁽⁵⁾, v ktorom žiadal Európsku komisiu, aby vypracovala legislatívne návrhy s cieľom regulovať dovoz, vývoz a predaj výrobkov z dvoch druhov tuleňov: tuleňa grónskeho a tuleňa mechúrnatého. Zároveň v tomto vyhlásení žiadal zaviesť špecifické opatrenia týkajúce sa tradičného lovu tuleňov, ktorý vykonávajú Inuiti.

3.2 Parlamentné zhromaždenie Rady Európy schválilo odporúčanie týkajúce sa lovu tuleňov, ktoré žiada, aby jej členské štáty zakázali kruté spôsoby lovu, ktoré nezaručujú okamžitú smrť zvieratá.

3.3 Belgicko, Holandsko a Slovinsko vypracovali v posledných rokoch vnútroštátne pravidlá s cieľom zakázať výrobu a obchodovanie s výrobkami pochádzajúcimi z tuleňov. Aj ďalšie krajiny EÚ sa rozhodli regulovať túto oblasť a práve v nich prebieha proces prípravy vnútroštátnych právnych predpisov.

3.4 Európska komisia otvorila v roku 2007 diskusie medzi zainteresovanými stranami, ktorých výsledkom bolo vedecké stanovisko Európskej agentúry pre bezpečnosť potravín⁽⁶⁾. V apríli 2008 GR Európskej komisie pre životné prostredie uverejnilo štúdiu o možných dôsledkoch zákazu výrobkov pochádzajúcich z tuleňov.

3.5 Európska komisia vydala 23. júla 2008 návrh nariadenia týkajúci sa obchodovania s výrobkami z tuleňov⁽⁷⁾. Za právny základ boli zvolené články 95 a 133 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva. Článok 95 sa týka fragmentácie vnútorného trhu a článok 133 spoločnej obchodnej politiky. Dôvody odvolania sa na právny základ poskytnutý článkom 95 boli stanovené judikatúrou Súdneho dvora.

3.6 Návrh nariadenia Komisie zakazuje v Spoločenstve uvádzanie na trh, dovoz, vývoz a tranzit výrobkov pochádzajúcich z tuleňov. Napriek tomu sa stanovuje systém výnimiek, ktorý umožní uplatniť výnimky zo všeobecného pravidla v prípade, že budú splnené požiadavky na dobré životné podmienky zvierat, obsiahnuté v nariadení⁽⁸⁾. Cieľom stanovených podmienok je to, aby boli tulene usmrtené či sťahované z kože bez zbytočnej bolesti, strachu a iných foriem utrpenia.

3.7 Európska komisia udeľuje automatickú výnimku tradičnému lovu tuleňov, ktorý vykonávajú na účely obživy Inuiti. Vykonávacie predpisy stanovujú primerané opatrenia, aby bol zaručený pôvod výrobkov pochádzajúcich z tuleňov.

3.8 Členské štáty budú raz za päť rokov postupovať Komisii správu o tom, aké opatrenia prijali na uplatnenie tohto nariadenia.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV víta iniciatívu Európskej komisie začať harmonizovane regulovať prijateľné spôsoby lovu tuleňov a uvádzanie na trh výrobkov z tuleňov.

(1) Seals and sealing in Canada, Facts about seals 2008.

(2) Groenlandia home Rule 2006.

(3) Správa agentúry EFSA: „Animal welfare aspects of the killing and skinning of seals“, december 2007.

(4) Vedecké stanovisko EFSA zo 6. decembra 2007, EFSA Journal (2007) 610, str. 122.

(5) Vyhlásenie 38/2006 Európskeho parlamentu.

(6) Vedecké stanovisko EFSA zo 6. decembra 2007, EFSA Journal (2007) 610, str. 122.

(7) KOM(2008) 469 v konečnom znení.

(8) Článok 4 ods. 1 návrhu nariadenia.

4.2 Návrh nariadenia sa orientuje na dobré životné podmienky zvierat a nezaobrá sa problematikou zachovania tohto druhu. Európske environmentálne organizácie zdôraznili, že je potrebné začleniť do legislatívneho textu aj aspekty týkajúce sa zachovania tohto druhu. Európska únia má však k dispozícii mnohé právne predpisy týkajúce sa tejto problematiky a tiež špecifické nástroje na zachovanie tuleňov, ktoré dopĺňajú opatrenia obsiahnuté v návrhu.

4.3 Je zrejmé, že klimatické zmeny (predovšetkým roztápanie ľadovcov) priamo ovplyvnia životné podmienky a rozmnožovanie tuleňov. Preto sa od Európskej komisie požaduje, aby dala vypracovať vyhodnotenia a potrebné vedecké štúdie s cieľom získať konkrétne údaje o možnom negatívnom vplyve klimatických zmien na tulene. V prípade potreby by mala revidovať existujúce alebo prijať nové nástroje Spoločenstva týkajúce sa zachovania tuleňov.

4.4 Zmluva o založení Európskeho spoločenstva neposkytuje Európskej únii právny základ, ktorý by sa konkrétne týkal aspektov súvisiacich s dobrými životnými podmienkami zvierat. Neexistencia takéhoto právneho základu vedie EÚ k tomu, že tento nedostatok prekryva inými právnymi základmi, ktoré sú však rovnako platné v prípade uplatňovania na danú problematiku. V našom prípade kontroverzný článok 95 o fragmentácii vnútorného trhu ponúka EÚ možnosť harmonizovať právne predpisy, ktoré sa všeobecne týkajú dobrých životných podmienok zvierat, pretože judikatúra Spoločenstva charakterizuje túto problematiku ako problematiku „všeobecného záujmu“. EHSV vo svojom stanovisku o kožušinách mačiek a psov⁽¹⁾ vyslovil súhlas s uvedeným právnym základom týkajúcim sa dobrých životných podmienok zvierat a podčiarkol jeho súlad s pravidlami trhu vypracovanými Svetovou obchodnou organizáciou (WTO).

4.5 Neexistujúca kontrola v tejto oblasti zo strany Spoločenstva, nedostatok údajov (oficiálne uznaný aj zo strany EFSA) a prevládajúci hospodársky záujem sťažujú získanie skutočného a nezmanipulovaného obrazu o stave lovu tuleňov mimo EÚ. Prípadné legislatívne úpravy v krajinách, kde sú tulene zabíjané, uskutočnené s cieľom prispôsobiť sa novým kritériám Spoločenstva, nemusia v skutočnosti znamenať, že sa podmienky pri usmrcovaní tuleňov výrazne zlepšia.

4.6 Všeobecný zákaz a systém dodatočných výnimiek predstavujú nový nástroj, ktorý môže byť hodnotným príkladom pre budúce normatívne postupy Spoločenstva. EHSV preto úplne neodmieta systém výnimiek Spoločenstva, ale žiada posunutie termínu jeho vstupu do platnosti, a to tak, aby bol zákaz počas prvých troch rokov uplatňovania nariadenia úplný, s jedinou výnimkou pre Inuitov, ktorých existencia závisí od lovu tuleňov.

Takýto odklad umožní EÚ technicky prepracovať systém výnimiek, aby bol podrobnejší a dôkladnejší ako len všeobecný návrh predstavený v pôvodnom návrhu, ktorý by umožňoval vykonávanie kontroly a poskytol nové informácie potrebné na zváženie udeľovania výnimiek.

4.7 Veľmi užitočné by bolo, keby bola v roku 2012 predložená správa Spoločenstva o zmenách v jednotlivých vnútroštátnych právnych predpisoch, týkajúcich sa lovu tuleňov, o praktickom uplatňovaní a kontrole, aby Spoločenstvo od tohto momentu vedelo zhodnotiť pokrok a prípadné udelenie výnimiek. Nedostatok údajov nabáda Spoločenstvo k väčšiemu úsiliu o zozbieranie všetkých relevantných a potrebných údajov.

4.8 EHSV si želá, aby legislatívny návrh Komisie predstavoval skutočný impulz pre tie štáty, kde sa tulene zabíjajú, aby prispôsobili svoje právne predpisy a praktiky „humánnejším“ spôsobom zabíjania tuleňov. Súčasná situácia v oblasti zabíjania tuleňov nie je udržateľná a je potrebné dať impulz k potrebným zmenám, pričom si zároveň treba uvedomiť limity kompetencií EÚ v tejto oblasti.

4.9 EHSV zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby členské štáty prijali systém efektívnych, primeraných a odrádzajúcich sankcií, s cieľom zaručiť dosah a účinnosť nových predpisov týkajúcich sa lovu tuleňov. Efektívny systém sankcií prispieje k posilneniu vnútorného trhu a k ochrane spotrebiteľa.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 I keď sa návrh nariadenia nezaobrá problematikou oprávnenia na lov tuleňov, bolo by vhodné, aby sa EHSV vyjadril k určitým otázkam, ktoré sa objavili počas diskusií o love tuleňov. V prvom rade treba jednoznačne zdôrazniť, že zabíjanie tuleňov nie je možné definovať ako rybolovnú činnosť, ale ako lov cicavcov. V druhom rade je otázne, či sú za pokles morských zdrojov, konkrétne tresiek, zodpovedné tulene. Žiadna vedecká štúdia nepotvrďuje toto tvrdenie, ktoré sa v niektorých členských štátoch zneužíva na zdôvodňovanie lovu tuleňov. Komplexný charakter morského ekosystému znemožňuje kategoricky sa vyjadriť k tejto problematike.

5.2 Komisia vo svojom návrhu nerozlišuje medzi lovom tuleňov vo veľkom a v malom rozsahu. Tento prístup Komisie je vhodný, pokiaľ vezmeme do úvahy, že hlavnou podstatou návrhu sú zásady dobrých životných podmienok zvierat. Stanovenie špecifických výnimiek pre tie európske krajiny, kde sú tulene zabíjané v menšom rozsahu nemôže byť zdôvodňované z pohľadu dobrých životných podmienok zvierat a mohlo by spochybníť medzinárodnú legitimitu celého návrhu.

(1) Ú. v. EÚ C 168, 20.7.2007, s. 42.

5.3 Vykonávanie kontrol je v tejto oblasti mimoriadne ťažké, zložité a realizuje sa za veľmi nepriaznivých klimatických podmienok. Kontroly by mali stanovovať presný počet usmrtených zvierat a mieru naplnenia ustanovení právnych predpisov v tejto veci. Systém kontroly úplne riadený štátom požadujúcim výnimku sa nezdá byť tým najvhodnejším spôsobom, ako zaručiť jeho nezávislosť. Európska únia by mala vytvoriť skupinu expertov, ktorí by v krajinách žiadajúcich o výnimku vykonávali kontroly na mieste. Financovanie takéhoto európskeho zboru kontrolórov by malo byť zodpovednosťou krajiny, ktorá má záujem vyvážať na trhy Spoločenstva. Takto by EÚ mohla disponovať bohatšími informáciami na to, aby mohla zhodnotiť efektivitu systému certifikácie a označovania.

5.4 Začatie dobrovoľného systému certifikácie a označovania v krajinách žiadajúcich o výnimku je reakciou na záujem európskych občanov o riešenie tejto problematiky, ktorý prejavili počas verejných konzultácií organizovaných Komisiou. Iniciatívy v oblasti certifikácie a označovania by mali byť v každom prípade sprevádzané všeobecnými opatreniami súvisiacimi so

zákazom obchodovania s výrobkami z tuleňov. V opačnom prípade by nebolo isté, či ciele Komisie, predložené v návrhu a týkajúce sa zabezpečenia dobrých životných podmienok zvierat budú naplnené.

5.5 Požiadavky na certifikáciu by mali byť rozpracované vo vykonávacích predpisoch k nariadeniu, s cieľom presne definovať podmienky certifikácie a označovania. Nepresnosti v tejto oblasti viedli v minulosti k nepresnému označovaniu, ktoré u spotrebiteľov spôsobovalo zmätok a chyby. Často sa dajú na trhu nájsť výrobky z tuleňov, ktoré nesú označenie „morský olej“ alebo „rybí olej“. Je nevyhnutné, aby sa pri označovaní týchto výrobkov uvádzal nielen druh tuleňa, z ktorého pochádzajú, ale tiež pôvod zvierata.

5.6 Výbor, ktorý bude v procese udeľovania výnimiek spolupracovať s Európskou komisiou by mal uľahčiť účasť všetkých organizácií a subjektov, ktoré sa o tento proces zaujímajú.

V Bruseli 26. februára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI
